

проектування передбачає використання різноманітних методів, пошук та творче інтегрування знань, умінь у різних галузях науки та освіти.

Подальше наукове дослідження вбачаємо в розкритті особливостей використання проектної технології у навчальних магістерських програмах з підготовки педагогічних фахівців дошкільної освіти Німеччини.

Література:

1. Booth, C. The fiber project: One teacher's adventure toward emergent curriculum. *Young Children* 52 (5), – 1997. – S. 79-85
2. <http://www.hs-esslingen.de/hochschule/fakultaeten/soziale-arbeit-gesundheit-und-pflege/studiengaenge/bachelor/bachelor-of-arts-ba-bildung-und-erziehung-in-der-kindheit/infos-fuer-studierende/module>.
3. Sloane, M.W. All kinds of projects for your classroom. *Young Children* 54 (4), –1999. – S. 17-20
4. Textor, M.R. (2004): Projektarbeit - Kombination von Bildungsbereichen und ganzheitliche Kompetenzentwicklung. http://www.ifp-bayern.de/cmain/a_Bildungsplan_Hilfen/s_239
5. Textor, M.R. Projektarbeit im Kindergarten: Planung, Durchführung, Nachbereitung. Norderstedt: Books on Demand, 2. Aufl., – 2009.
6. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання : науково-методичний посібник / І.Д. Бех. – К. : ІЗИН, 1998. – 204 с.
7. Пехота О.М. Особистісно орієнтовані педагогічні технології: історія, теорія, організаційні вимоги // Педагогічні технології у неперервній професійній освіті: Монографія / С.О.Сисоєва, А.М.Алексюк, П.М. Воловик, О.І. Кульчицька, Л.Є.Сігаєва, Я.В.Цехмістер та ін. / За ред. С.О. Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502с.
8. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Мойсеева М.В., Петров А.Е. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования / Под.ред. Е.С.Полат. – М.: Издательский центр «Академия». – 2000. – С. 70–71.
9. Сисоєва С.О. Особистісно орієнтовані педагогічні технології: метод проектів. Неперервна професійна освіта: теорія і практика //Науково-методичний журнал. – 2002. – Вип.1(5). – 230 с.

Автор розкриває сутність і значення педагогічної технології «проектна діяльність» у професійній підготовці майбутніх вихователів у ВНЗ Німеччини.

Ключові слова: проект, проектна робота, педагогічна технологія, підготовка вихователів, спецкурс.

Автор раскрывает суть и значение педагогической технологии «проектная деятельность» в профессиональной подготовке будущих воспитателей в вузах Германии.

The author studies an essence and meaning of such pedagogical technology as «project activity» in vocational university training of the future pre-school teachers in Germany.

УДК 371.124:78

Е.В. Султанова
м. Вінниця, Україна

ЗНАЧЕННЯ САМОАКТУАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ПРАКТИЦІ

Перехід шкіл до режиму інноваційного розвитку, прогрес педагогічних та інформаційних технологій, зміна стилю взаємодії учасників педагогічного процесу та інші нововведення, з одного боку, значно підвищили рівень вимог до професійних якостей вчителя, а з іншого боку, надали йому більше свободи прояву своєї індивідуальності, здійснення творчої самоактуалізації особистості. Однак і масовій шкільній практиці лише для невеликої кількості вчителів професійна діяльність є сферою самоактуалізації.

Можемо припустити, що головною причиною кризового положення культури та музичної освіти є соціально-економічна нестабільність в країні - як наслідок відсутність

професійної активності діячів мистецтва та соціокультурної сфери вчителів музики та студентів. Однак фактором, не менш значущим у даній ситуації є невирішеність в галузі професійної музично-педагогічної освіти низки актуальних проблем теоретичного та організаційно-практичного характеру, що стосується:

- методології та методів музичної педагогіки як науки;
- наступності в роботі системи безперервної музично-педагогічної освіти;
- організації професійного виховання;
- використання досягнень педагогічної інновації у процесі професійної підготовки

вчителя музики в вузі та ін.

Виходячи з цього можемо визначити **мету** цієї статті: визначити місце самоактуалізації майбутнього вчителя музики у практичному досвіді роботи в педагогічних навчальних закладах.

Пошук шляхів удосконалення змісту музично-педагогічної освіти з метою підготовки учителя музики як просвітника широкого гуманітарного профілю, створення системи фундаментального розвитку його особистості у всьому багатстві інтелектуальних, емоційних і творчих якостей проводяться в рамках розробки методологічних основ музичної освіти (О. Абдулліна, Л. Арчажникова, Н. Терентьева та ін.).

Починаючи з другого курсу для удосконалення набутих професійних знань та умінь студентам пропонується проходження педагогічної практики в школах. Організація професійної практики в педагогічному навчальному закладі на всіх її етапах спрямована на безперервність, комплексність, послідовність оволодіння студентами професійною діяльністю.

Педагогічна практика має велике значення у формуванні особистості нового типу - полікультурної особистості, через професійно-методичну підготовку студентів до музично-педагогічної діяльності. Педагогічна практика має забезпечити зв'язок між теоретичними знаннями, які студенти отримали при засвоєнні університетської навчальної програми, та практичною діяльністю втілення цих знань у реальний навчальний процес, який охоплює всі етапи навчання вищих навчально-педагогічних закладів та шкіл з поглибленим вивченням музичних предметів. Умови протікання, характер і зміст педагогічної практики максимально зорієнтовані на реальну професійну діяльність.

Основною формою передачі знань навичок є урок. Для мобілізації уваги студентів на уроці та ґрунтовного засвоєння її змісту існує багато важливих прийомів роботи:

- прийом новизни - це включення у зміст уроку раніше вивченого матеріалу, нових фактів та прикладів життя, педагогічного досвіду, додаткового програмного матеріалу сучасної практики;
- прийом взаємодії інтересів, при якому викладач показує, якими є в об'єкті їх інтереси та бажання, як він відноситься до них та ін.;
- зміст навчальних предметів та розуміння навчального матеріалу також має великий вплив на розвиток музично-педагогічної самоактуалізації студентів педуніверситету.

При аналізі проведених уроків і позакласних заходів слід враховувати рівень самоактуалізації кожного. Музично-педагогічна самоактуалізація надає великі можливості майбутнім вчителям музики у проходженні педагогічної практики.

Слід відзначити, що студент має бути зацікавлений у результаті своєї праці. Тому викладачі мають право проводити свої уроки так, щоб вони залишались у свідомості студентів, приносили задоволення, були емоційно привабливими та пізнавальними, це створить всі можливості для розвитку самоактуалізації студентів.

Великі можливості залучення студентів - майбутніх учителів музики до музично-педагогічної самоактуалізації несе в собі педагогічна практика. Перед початком безперервної практики студенти відвідують школи, знайомляться з «лабораторією» вчителя музики, з його щоденною підготовкою до уроків і проведення позакласних заходів, з його постійною

роботою над оновленням та поповненням своїх знань, над прийомами читання літератури і використанням інших джерел одержання необхідної інформації.

Зі студентами проводяться бесіди, семінари, читаються лекції («Самоактуалізація та її роль у житті вчителя» тощо), використовуються всі можливості, щоб показати, що музично-педагогічна самоактуалізація - це невід'ємна складова учительської професії.

Перед виходом на безперервну практику студенти старших курсів обирають теми для самостійної розробки в цей період. Мається на увазі розгляд теоретичних засад, де вивчається питання застосування на практиці тих чи інших пропозицій. Студенти самостійно добирають необхідну музичну і педагогічну літературу і планують практичну роботу.

Накопичений матеріал у процесі підпрактики, складені звіти та доповіді потім обговорюються на підсумковій конференції у педагогічних закладах. У деяких випадках накопичений матеріал використовується під написання дипломних, курсових робіт *тгт* доповідей на студентських наукових конференціях [4].

Студентам, які повернулися з педагогічної практики, перед звітами про виконану роботу пропонується ряд питань:

- Як часто Ви вдавалися до музично-педагогічної самоактуалізації?
- Що спонукало?
- У яких формах проводилася робота?
- Якими джерелами користувалися?
- Що заважало в роботі?
- Що потрібно було б зробити, щоб поліпшити умови музично- педагогічної самоактуалізації в період підпрактики?

Велика увага приділяється питанню формування у студентів - майбутніх учителів музики вміння організувати самостійну роботу з учнями.

Для цього їм можуть пропонуватися різні пам'ятки.

Наведемо приклад такої пам'ятки: «Плануючи самостійну роботу учнів, визначте:

- на якому етапі уроку самостійна робота найбільш доцільна;
- якими мають бути характер і форма завдань;
- які в учнів можуть виникнути труднощі під час виконання самостійної роботи;
- якою має бути тривалість самостійної роботи;
- як зацікавити учнів самостійною роботою;
- як підготувати учнів до виконання самостійної роботи вдома;
- як розвивати прагнення до пізнавальної самостійності учнів під час виконання роботи» [1].

Такі завдання підвищують цікавість студентів до організації самостійної роботи учнів під час підпрактики і спонукають їх до музично-педагогічної самоактуалізації.

Також існують педагогічні умови, вирішення яких допоможе студентам - майбутнім учителям музики застосувати та удосконалити свої знання, вміння та навички під час проходження педагогічної практики.

Отже, першою педагогічною умовою ефективного формування у школярів духовних цінностей на уроках музики є інтеграція міжпредметних та міжхудожніх знань, умінь і навичок. Цю педагогічну умову буде реалізовано, якщо робота музиканта-педагога спрямовуватиметься на виховання в учнів здатності цінувати, розуміти, емоційно і свідомо сприймати музику в усій сукупності її зв'язків з життям і явищами духовної культури [2].

Друга педагогічна умова передбачає організацію навчально-виховного процесу на уроках музики з використанням аксіологічного та особистісно- діяльнісного підходів. Особливостями особистісно-діяльнісного підходу є:

- ставлення педагога до вихованця як особистості, самосвідомого суб'єкта власного розвитку;

– організація діяльності дитини та переведення її в позицію суб'єкта пізнання, праці і спілкування (навчання вибору цілі, планування й організації діяльності, регулювання контролю, самоаналізу й оцінки результатів діяльності);

– орієнтація не тільки на засвоєння знань, а й способів цього засвоєння, способів мислення і діяльності (здатність дитини самостійно здобувати, засвоювати і використовувати знання).

Реалізація особистісно-діяльнісного підходу формування в школярів духовних цінностей потребує розроблення такого змісту виховання, який охоплює не тільки знання про духовні цінності, а й знання та уміння, необхідні для усвідомлення мотивів власної поведінки і поведінки оточуючих, оцінювання будь-яких ситуацій, планування своєї діяльності відповідно до засвоєних цінностей.

Третя педагогічна умова ефективного залучення школярів до духовних цінностей полягає в стимулюванні потреби їхньої творчої самоактуалізації у різних видах музичної діяльності [3].

Організуючи творчість учня в умовах інтеграції різних видів музичної діяльності, слід пам'ятати, що під впливом оточення у дитини формується уявлення про себе, зміст якого визначатиме її поведінку, успіхи, можливості і бажання самовпливу. Проте реалізувати себе школяр може лише тоді, коли починає працювати над собою під впливом внутрішніх спонукань, усвідомлюючи власні потреби і цілі [6].

Ефективний розвиток творчої самоактуалізації школярів передбачає певні організаційно-педагогічні дії з боку вчителя, зокрема:

1) залучення учнів до музичного мистецтва та накопичення власного позитивного досвіду творчості у різних видах музичної діяльності з урахуванням вікових особливостей школярів;

2) сприяння становленню учня як суб'єкта творчості та утворенню позитивної «Я»-концепції;

3) забезпечення можливостей найповнішого прояву творчого потенціалу учня;

4) розуміння, прийняття і визнання проявів творчої самоактуалізації учня, яка передбачає застосування у навчально-виховному процесі активних форм і методів, спрямованих на формування духовних якостей та сталого інтересу до пізнавальної музичної діяльності;

5) намагання вчителя на власному прикладі демонструвати творчі можливості людини та виконувати функцію тактовного й делікатного консультанта, залишаючи дитині свободу вибору [5].

Отже, педагогічна практика відіграє велику роль у ставленні майбутнього вчителя музики. Проте одним із самих найдоступніших і перевірених практикою шляхів підвищення ефективності уроку та активізації студентів є відповідні педагогічні умови самоактуалізації майбутнього вчителя музики, яка займає виключне місце на сучасному уроці та у педагогічній практиці.

Література:

1. Абдуллина О.А. Общепедагогическая подготовка учителя в системе высшего педагогического образования: Для педагогических специальных высших учебных заведений. - 2-е изд., перераб. и доп. - М.: Просвещение, 1990 - 141с.
2. Бабенышева Л.Ф. Формирование у слабоуспевающих школьников умения самостоятельно планировать учебную деятельность. Ростов-на-Дону, 1974 -199 с.
3. Загвязинский В.И. Педагогическое творчество учителя, М., 1987 - 160 с.
4. Николаева Л.А. Учись быть читателем: старшекласснику о культуре работы с научными и научно-популярными книгами - 2-е изд. изм. и доп., М.: Посвящение, 1982- 191 с.
5. Психологія особистості: Словник-довідник / За ред. П.П.Горностая, Т.М.Титаренко. - К.: Рута, 2001.- С.320.

6. Редковец И.А. Повышение развивающей функции обучения для формирования у учащихся стремления заниматься самообразованием: Дис. к.п.н., Казань, 1973 – 256.

У статті «Значення самоактуалізації майбутнього вчителя музики у педагогічній практиці» проаналізована потреба у музично-педагогічній самоактуалізації студентів педагогічного університету при проходженні педагогічної практики. Розкрито значення самоактуалізації у педагогічній практиці майбутнього вчителя музики. Виявлено важливість використання всіх засобів музикування.

Ключові слова: музично-педагогічна самоактуалізація, педагогічна практика, урок, професійне навчання.

В статье «Значение самоактуализации будущего учителя музыки в педагогической практике» проанализирована необходимость студентов педагогического университета в музыкально-педагогической самоактуализации во время прохождения педагогической практики. Раскрыто значение самоактуализации в педагогической практике будущего учителя музыки. Показано содействие самоактуализации раскрытию потенциала студента и его лучших качеств, заложенных природой. Рассмотрены приемы работы учителей и студентов.

Ключевые слова: музыкально-педагогическая самоактуализация, педагогическая практика, урок, профессиональное обучение.

The article «The sense of self-actualization future teacher of music in practice» has the analysis of need in student's music-pedagogical self-actualization in pedagogical university, when they have their pedagogical practice. The possibilities of self-actualization are discovered in the pedagogical practice of future teacher of music. It promotes the full discovering of the student's potential and activation his best qualities which the nature put into their mind. It is considers some methods of the teacher's and student's work.

Keywords: music-pedagogical self-actualization, self-actualization of person, musical self-actualization, professional studying, pedagogical conditions of self-actualization.

УДК 378

В.П. Титаренко
м. Полтава, Україна

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

У свій час К. Ушинський писав: «... якщо ми бажаємо щастя людині», то «повинні виховувати його не для щастя, а готувати до праці життя, так як тільки внутрішня, духовна, життєдайна сила праці є джерелом гідності людини, а разом із тим і моральності, і щастя [11].

У гармонійному розвитку дітей трудові і естетичні основи не тільки взаємодіють, але й взаємно зумовлюють одне одного. «Трудове виховання, – говорив В. Сухомлинський, – це гармонія трьох понять: треба, важко та прекрасно». Його повчальний досвід можна сформулювати як те, що «радість праці – могутня виховна сила» [10].

Поняття «культура» народилося в стародавньому Римі як опозиція поняттю «натура» – тобто природа. Воно означало «оброблене», «вирощуване», «штучне» в протилежність «природному», «першоствореному», «дикому» і використовувалося перш за все для розрізнення рослин, які вирощували люди, від дикорослих. З часом в культуру стали включати коло предметів, явищ і дій, які мали людське, а не божественне походження.

У філософський обіг поняття «культура» увійшло в XVIII столітті.

Сьогодні поняття «культура» охоплює всі сторони діяльності людини і суспільства. Тому відрізняють політичну, економічну, правову, моральну, екологічну, художню, професійну, естетичну та інші види культури.

Всі форми і види культури нерозривно пов'язані між собою. Так, діяльність людини у сфері матеріальної культури лежить в основі її буття в інших галузях життя. З іншого боку, результати духовної діяльності людини матеріалізуються, перетворюються в речі,